

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
НАЦИОНАЛНА ОЛИМПИАДА ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ
ОБЛАСТЕН КРЪГ – 04.02.2014 г. – IX КЛАС, 14.00 ЧАСА

УКАЗАНИЯ

Уважаеми ученици,

Работният материал на олимпиадата съдържа:

- **40** тестови задачи, от които **15** задачи с избираем отговор и **25** със свободен отговор;

- задача за създаване на писмен текст – **анализ на документ**, който не трябва да надвишава **3** ръкописни страници.

Пропуснат или сгрешен отговор се оценява с **0** (нула) точки.

Максималният брой точки е **100**.

Задачата за създаване на писмен текст се оценява с общ брой **30** точки.

За задача с избираем отговор отбележете буквата с верния отговор, като я зачертаете с „X”.

Не се допускат задрасквания и поправки.

По време на работа може да пишете само със **син** химикал.

По време на работа **не може** да ползвате допълнителни помагала или пособия, освен предоставената ви изпитна бланка.

Време за работа – 4 астрономически часа.

Пожелаваме ви успешна работа!

ПЪРВА ЧАСТ

A. ЗАДАЧИ С ИЗБИРАЕМ ОТГОВОР

1. Кои събития бележат прехода от Средновековие към Ново време:

- A) Ренесанс и Просвещение
- Б) Ренесанс и Велики географски открития
- В) Реформация и Индустриална революция
- Г) Индустриална революция и Контрареформация

2. Ренесансовата творба „Възхвала на глупостта“ е дело на:

- A) Леонардо Бруни
- Б) Николо Макиавели
- В) Еразъм Ротердамски
- Г) Франсоа Рабле

3. Разбирането, че „празните ръце“ пораждат порока, а работата и честната печалба са равни на молитва и са гаранция за „спасение“ се споделя от:

- A) калвинистите
- Б) лутераните
- В) католиците
- Г) православните

4. Кое понятие съответства на даденото определение?

„Политическа доктрина, която се придържала към установените традиционни монархически ценности и гледала на промените като заплаха за социалния мир и стабилност”.

- A) либерализъм
- Б) чартизъм
- В) социализъм
- Г) консерватизъм

5. Ръководител на обединените европейски сили, които спират османското нашествие при Виена е:

- A) крал Фелипе II
- Б) крал Хенри VIII
- В) крал Ян Собиески
- Г) крал Чарлз II

6. Кой е поводът за началото на Тридесетгодишната война (1618-1648)?

- А) спорът за наследството на чешката корона
- Б) екзекуцията на английския крал Чарлз I
- В) битката при Лепанто
- Г) издаването на Нантския едикт

7. Георги Пеячевич и Богдан Маринов са ръководители на:

- А) Първото Търновско въстание
- Б) Второто Търновско въстание
- В) последния кръстоносен поход
- Г) Чипровското въстание

8. Фрагмент от кой документ е следният текст?

„Ние приемаме за очевидни следните истини: всички хора са създадени равни; те са дарени от Създателя с известни неотнимаеми права; сред тези права са животът, свободата и стремежът към щастие”.

- А) „За свободата”, 1859 г. – Джон Стюарт Мил
- Б) Френската конституция, 1791 г.
- В) Реформеният бил в Англия, 1832 г.
- Г) Декларация за независимостта на Съединените американски щати, 4 юли 1776 г.

9. С кое събитие от английската история е свързано изображението?

- А) Славната революция
- Б) Пуританската революция
- В) Войната на английските колонии
- Г) Победата на Реформацията

10. Решенията на Виенския конгрес имат за цел да се:

- А) възстановят равенството и свободата в Европа
- Б) осигури европейското господство в Новия свят
- В) възстанови редът, нарушен от Френската революция
- Г) спре османското нашествие в Европа

11. Идеята, че историята на човечеството е история на борба между класи, принадлежи на:

- А) Едмънд Бърк
- Б) Карл Маркс
- В) Шарл Фурие
- Г) Джон Мил

12. Кое нововъведение НЕ е направено по време на Първата индустриална революция?

А) фабричната система

Б) поточната линия

В) парната машина

Г) летящата совалка

13. През коя година император Наполеон повторно управлява Франция?

А) 1815 г.

Б) 1813 г.

В) 1812 г.

Г) 1800 г.

14. Кое твърдение НЕ е вярно:

А) Ернан Кортес и Франсиско Писаро са испански конкистадори.

Б) Реформацията в Англия довежда до появата на лутеранската църква.

В) Чарлз I е първият осъден и екзекутиран от народа си владетел.

Г) Фернандо Магелан осъществява първото околосветско пътешествие.

15. В кой ред събитията са представени в хронологическа последователност:

А) официалното признаване на Холандия; създаването на Йезуитския орден; издаването на Нантския едикт; свикването на Виенския конгрес

Б) началото на Пуританската революция; откриването на Америка; приемането на Декларацията за независимост на САЩ; щурмът на Бастилията

В) битката при Лепанто; завладяването на Унгария от османците; превратът от 18 брюмер във Франция; възкачването на Петър I на престола

Г) Вартоломеевата нощ; подготовката на Първото Търновско въстание; издаването на Бил за правата в Англия; началото на Американската революция

Б. ЗАДАЧИ СЪС СВОБОДЕН ОТГОВОР

16. Поставете знак „✓“ пред вярното твърдение и знак „X“ пред грешното:

А) ☐ Приетият по времето на Чарлз I Навигационен акт осигурява на Англия монопол върху търговията с колониите.

Б) ☐ Максимилиан дьо Робеспьер е известен с прозвището „Неподкупния“.

В) ☐ Адмирал Нелсън нанася поражение на Наполеоновия флот при нос Трафалгар.

Г) ☐ През XV-XVI в. нараства престижът на италианските градове-държави, които монополизирани търговията с Изтока.

Д) ☐ Морският път към Индия е открит от Енрике Мореплавателя.

Е) ☐ Промените, които настъпват с индустриалната революция, водят до формиране на класовата структура на европейското общество.

17. Попълнете пропуснатото:

През 1648 г. със сключването на _____ мирен договор бил сложен край на _____ конфликти. Според всички преценки това било поражение за _____ и прехода към епохата на _____ господство в Европа. Франция получила областите _____ и Лотарингия. Само _____ не получили никакви територии.

18. Прочетете откъса от „Кървавия указ“ на инквизицията от 25 септември 1550 г. за преследване на еретиците в Нидерландия и изпълнете поставените задачи:

„Забранява се да се печатат, пишат, притежават, съхраняват, продават, купуват, раздават в църквите, по улиците и на други места всички печатни или ръкописни съчинения на Мартин Лутер, Йоан Еколампадий, Улрих Цвингли, Мартин Бусер, Жан Калвин и други ересиарси, лъжеучители и основатели на еретични безсрамни секти, порицавани от светата църква [...]

Забранява се освен това на всички миряни открито и тайно да разсъждават и спорят за Светото писание, с изключение на тези, които основателно са изучавали богословие и имат атестат от университетите [...]

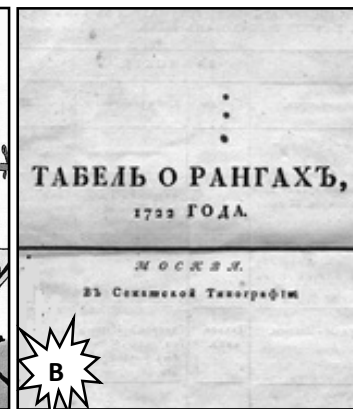
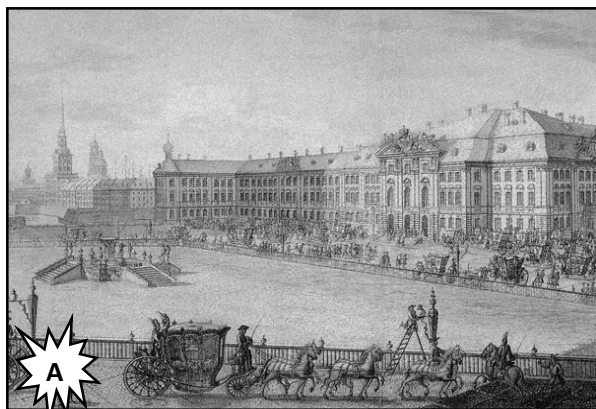
Такива нарушители на общественото спокойствие се наказват: мъжете – с меч, а жените – със заравяне живи в земята, ако не упорстват в заблужденията си; а ако упорстват, то се предават на огъня; собствеността им в двата случая се конфискува в полза на хазната [...]“

А) Запишете имената на религиозните водачи, основатели на течения в протестантството: _____

Б) Кой има право да се произнася по въпроси на вярата? _____

В) Какви наказания са предвидени за нарушителите на забраните и има ли възможност разкаялите се да се спасят? _____

19. Разгледайте изображенията. Запишете конкретно действие на Петър I Велики за модернизация на Русия, с което се свързва всяко от тях.

А) _____

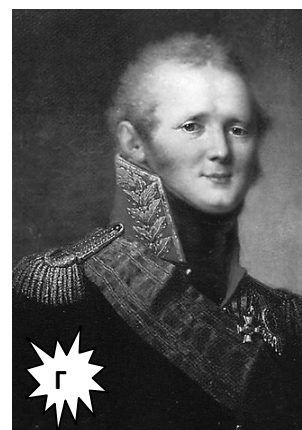
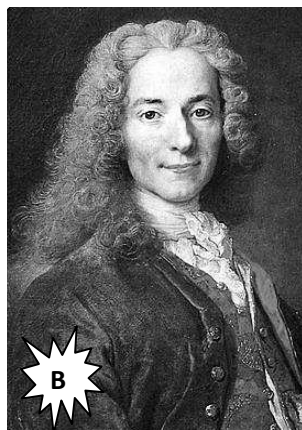
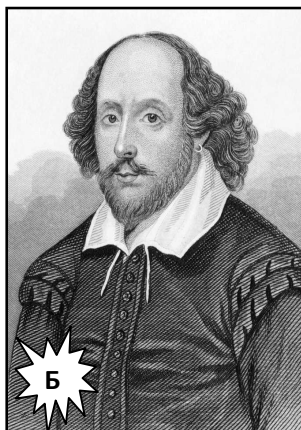
Б) _____

В) _____

20. Запишете събитието, с което свързвате следните градове:

	Събитие	Селище
А)		Аустерлиц
Б)		Нейзби
В)		Бородино

21. Попълнете таблицата, като запишете буквата и името от всяко изображение на съответното място.

Буква	Личност	Описание
		Френски философ, един от символите на епохата на Просвещението.
		Руски император, преживял похода на Наполеон в страната си, една от главните фигури по време на Виенския конгрес.
		Канцлер на Австрийската империя и вдъхновител на системата, която се възцарила в Европа след разгрома на Наполеон през 1815 г.
		Английски поет и драматург, един от най-талантливите автори в световната история, автор на трагедията „Хамлет“.

22. Довършете твърденията като задраскате ГРЕШНИЯ вариант от предложените възможности:

- А) Изпълнителната власт в САЩ се намира в ръцете на **президента/ Конгреса**.
- Б) Крайните протестанти, борещи се за премахване на остатъците от католицизма в англиканската църква се наричат **хугеноти/пуритани**.
- В) Движението „Млада Италия” е основано от **Джузепе Мацини/ Джузепе Гарибалди**.
- Г) Юлската революция във Франция сваля от трона **Луи Филип/ Шарл X**.
- Д) Джон Стюарт Мил е един от най-изявените представители на **либерализма/ консерватизма**.

23. Срещу дадените определения запишете съответстващите им понятия:

	Понятие	Определение
А)		Икономическа система, основана на частна собственост върху средствата за производство. Цените и производството се формират от конкуренцията на пазара.
Б)		Обществено-политическо течение, което отхвърля всяка държавна власт и авторитети.
В)		Философско направление, възникнало по време на Просвещението, основаващо се на проверката чрез разума и опита, а не чрез вярата.
Г)		Обществена класа от хора на наемния труд, лишени от средства за производство.

24. Разгледайте внимателно изображенията. Открийте събитията, които те пресъздават и попълнете таблицата, като ги подредите в хронологическа последователност:

Буква	Събитие	Година

25. Довършете изреченията:

А) В Хабсбургската империя постиженията на просветния абсолютизъм се свързват най-вече с името на _____.

Б) Испания достига дъното на своя упадък при _____.

В) В Русия се оформя особена форма на абсолютизма – _____.

Г) Династията на Хохенцолерните установява своеобразна форма на военен абсолютизъм в _____.

26. Попълнете липсващите елементи в таблицата.

	Изобретател	Изобретение
А)		парна машина
Б)	Джеймс Харгрейвс	
В)		локомотив
Г)	Галилео Галилей	
Д)		телеграф

27. Прочетете текста и изпълнете поставените задачи.

„Чл. 1 Цялата законодателна власт се предоставя на Конгреса на Съединените щати, който се състои от Сенат и Камара на представителите“ [...]

Чл. 2 Камарата на представителите се състои от членове, избирани на всеки две години от населението на всеки щат.

Чл.3 Сенатът се състои от по двама сенатори от щат, избирани на всеки шест години[...]

Глава II

Чл.1 Изпълнителната власт се предоставя на президента на Съединените щати. Той заедно с вицепрезидента се избира за четиригодишен мандат[...]

Глава III

Чл.1 Съдебната власт в Съединените щати се предоставя на един Върховен съд и толкова нисшестоящи съдилища, колкото Конгресът учреди. Съдиите във Върховния съд и другите съдилища заемат своите длъжности, докато се държат безупречно и получават възнаграждение, което не може да бъде намалявано, докато са на длъжност. [...]

Из Конституцията на САЩ, 1787 г.

А) Запишете формата на държавно управление на САЩ: _____

Б) Кои институции са избираеми? _____

В) Запишете три характеристики на политическата система на САЩ, заложи в конституцията. _____

28. Съставете изречения с всяко от посочените понятия:

Индулгенция

Теокрация

Легитимизъм

29. Попълнете пропуснатото в историческия документ:

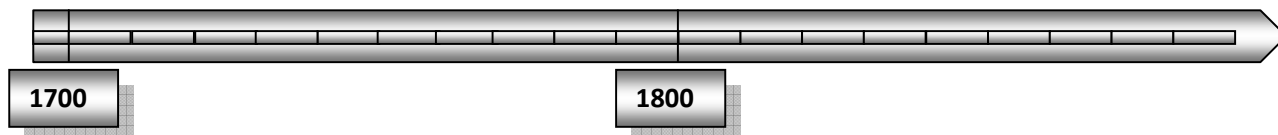
„Величието и могъществото на една държава се състои в количеството _____ метали, които тя притежава. Доброто състояние на _____ и увеличаване на приходите на Ваше Величество е в увеличаването по всякакъв начин на количеството _____, които циркулират в кралството постоянно.“

30. Посочете имената на историческите личности, свързани с цитираните идеи.

	Идея	Личност
А)	„Въпросът за националността може да се реши само ако се разрушат договорите от 1815 г. и се промени самата европейска карта...Днес народите в Европа – поляци, германци, унгарци – се борят за своята страна и свобода, за правото да живеят, обичат и работят за общото благо...“	
Б)	„Аз имам намерение моето управление да обедини всички французи. Това е голям път, който трябва да изминем всички. Краят на революцията може да настъпи само с помощта на всички и различните партии не могат да бъдат съдържани и усмирени без една ключова фигура, достатъчно силна, за да устои на всякакъв натиск...“	
В)	„По силата на обществения договор човек губи своята естествена свобода и неограничено право над всичко, което го блазни и което не може да постигне; срещу това той печели гражданска свобода и собственост над всичко, което притежава...“	
Г)	„Мисля, че ако се захванем с това дело, за много кратко време Ваши Величества ще успеят да покръстят в святата ни вяра множество народи на Испания, защото няма съмнение, че в тези страни има огромни количества злато. ...“	

31. Нанесете върху линията на времето годините само на тези от изброените събития, които принадлежат на XVIII и XIX век:

- А) Вартоломеевата нощ
- Б) нахлуването на Наполеон в Русия
- В) официално признаване на Холандия
- Г) Йохан Гутенберг изобретява подвижната печатарска преса
- Д) откриването на първата модерна железопътна линия в Англия
- Е) завладяването на империята на ацтеките
- Ж) премахване на феодалните права във Франция
- З) провъзгласяване на Петър I за император на Русия

Забележка: На линията на времето нанесете само съответната година и в скоби напишете буквата на събитието.

32. В игрословицата (хоризонтално, вертикално и по диагонал) са скрити имената на четирима поети и писатели и на четири направления в литературата, на които те са представители. Открийте ги и ги запишете по двойки.

Ф	Ш	М	Р	О	Т	Д	Т	О	И	У	Л	А	Л
И	Ж	Ц	П	Р	О	Ж	С	И	Я	Н	О	Ч	Е
И	Ф	К	Ъ	Й	Г	О	Х	Й	Ч	Р	У	А	И
Ш	Л	Н	Л	Н	А	В	Ж	Г	Е	Е	К	Р	Т
Ж	А	Б	Е	А	Ъ	А	Ф	А	Ъ	Н	Т	З	Н
Ъ	Ф	Л	Л	Д	С	Н	Л	Ш	Н	Е	В	Д	А
Р	О	М	А	Н	Т	И	З	Ъ	М	С	Ъ	И	Р
С	Н	О	О	Ш	З	Б	Ц	Г	Л	А	Щ	К	Л
А	Т	Я	Ж	Ъ	Ф	О	П	И	Б	Н	И	Е	Б
Ъ	Е	У	М	Ц	В	К	К	П	З	С	Х	Н	Р
Г	Н	И	А	И	В	А	Г	И	Ч	Ъ	Ф	С	И
Б	Ф	Е	З	Л	Б	Ч	Ф	Ц	И	Ш	М	Х	А
Р	Х	Б	А	Й	Р	О	Н	Д	У	Е	Ш	Т	К

	Творец	Литературно направление
А)		
Б)		
В)		
Г)		

33. В дадения текст са допуснати 4 грешки. Подчертайте ги и ги поправете.

Османската държава била силно децентрализирана конституционна монархия. Източник за набиране на хора за държавни служби и за османската пехота била особена система, според която християнските деца били отнемани чрез т. нар. кръвен данък (джизие). Бляскавият възход на империята бил свързан с името на Селим I. Освен Великолепни той бил наречен и Кануни (Законодател).

34. Свържете в таблицата личностите с техните произведения:

Личност	Буква	Произведение
<u>Пример:</u> Исак Нютон	Ж	Ж) „Математически принципи на философията на природата”
Виктор Юго		А) „Писма относно английската нация”
Оноре дьо Балзак		Б) „За обществения договор”
Дени Дидро		В) „За духа на законите”
Жан-Жак Русо		Г) „Енциклопедия”
Волтер		Д) „Човешка комедия”
Шарл Монтескьо		Е) „Клетниците”

35. Запишете в таблицата особеностите на сеньориалната и модерната монархия:

силно изразена тенденция към сепаратизъм; представителните институции имат отношение към финансите; държавата е механичен сбор от територии; васално – йерархични отношения; централизирана държава; феодалът е пълновластен господар в своето имение; владетелят се възприема като божия наместник на земята и олицетворение на единството на държавата; модерна бюрократична организация

Сеньориална монархия	Модерна монархия

36. Запишете името на историческата личност, която съответства на даденото описание:

	Описание	Личност
А)	Италиански философ и държавник от епохата на Ренесанса, автор на „Флорентинска история“.	
Б)	Испански крал, яростен католик, оглавил Контрареформацията през периода на религиозните войни.	
В)	Организатор на съпротивата на нидерландците, който оглавява Съюза от Утрехт.	
Г)	Английски крал, успешно провел Реформацията в страната си.	

37. Групирайте по двойки историческите събития, които са се случили през една и съща година:

- ✓ "Славна революция"
- ✓ Гилотиниране на Луи XVI
- ✓ Начало на якобинската диктатура
- ✓ Карпошово въстание
- ✓ „Бил за правата"
- ✓ Чипровско въстание

	Година	Събития
А)	1688 г.
Б)	1689 г.
В)	1793 г.

38. Подчертайте излишното в редицата и посочете признака, по който групирате останалите:

А) бейлербей, санджакбей, шерият, везир

Признак _____

Б) селяни, епископи, занаятчии, търговци

Признак _____

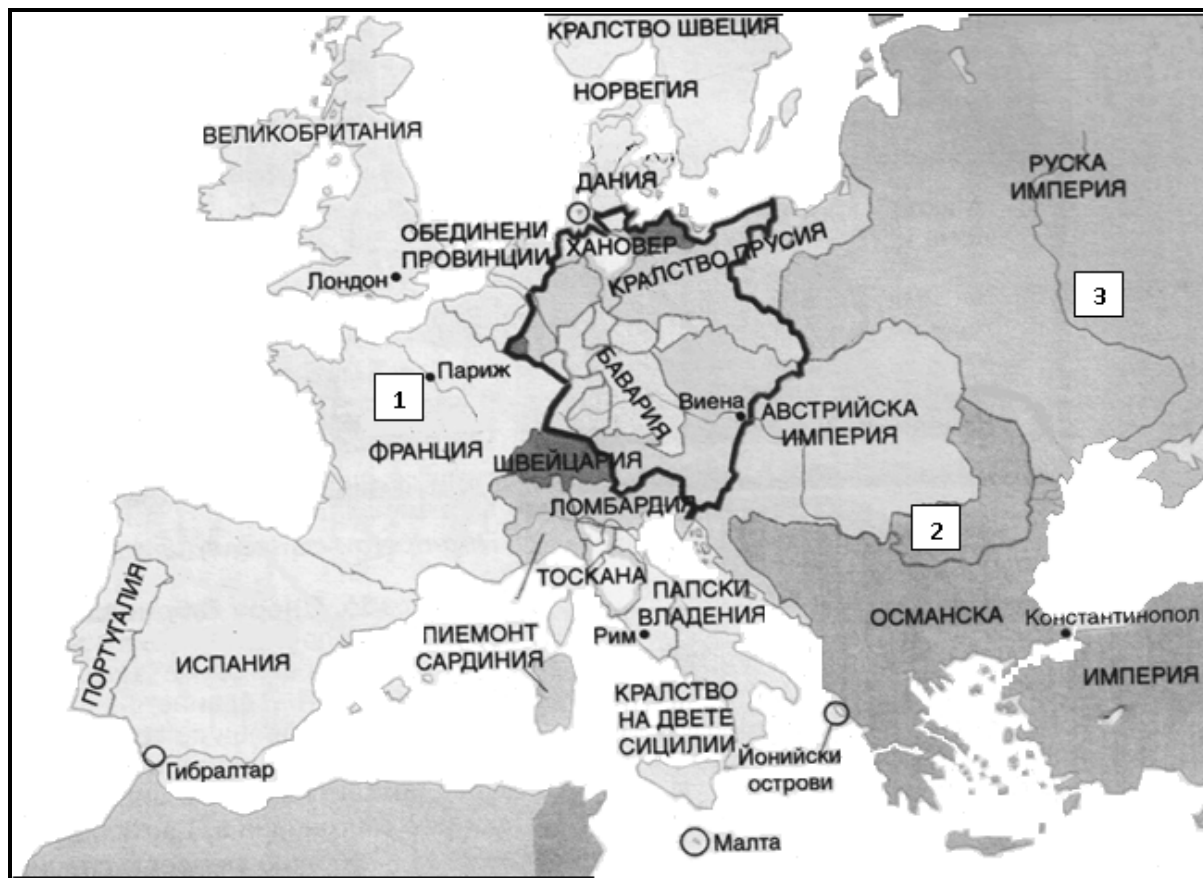
В) корделиер, каравела, хидалго, конкистадор

Признак _____

39. Попълнете таблицата като впишете имената на посочените творци в съответното направление: Мигел де Сервантес; Вермеер ван Делф; Даниел Дефо; Йохан Себастиан Бах; Йозеф Хайдн; Жан-Батист Молиер; Франсиско Гоя; Йожен Дьолакроа; Феликс Менделсон; Диего Веласкес; Йохан Волфганг Гьоте; Ференц Лист

Литература	Изобразително изкуство	Музика

40. Разгледайте историческата карта и изпълнете поставените задачи:

А) Довършете заглавието на картата: „Европа според решенията на _____“

Б) Чии граници са отбелязани с черната контурна линия на картата? _____

В) Чие владение са териториите, означени с кръгче на картата? _____

Г) Как османците назовават своята столица и как я наричат българите? _____

Д) Запишете имената на реките, обозначени с цифри:

1. _____

2. _____

3. _____

ВТОРА ЧАСТ

Напишете в обем до 3 страници анализ на следния документ:

„Вие наричате тези хора сган... А помним ли ние колко сме задължени на тази сган? Това е същата сган, която обработва вашите земи, слугува ви вкъщи, от нея са съставени вашата флота и армия... А сега, когато хиляди ваши съотечественици, отклонили се от пътя, но преследвани от бедствия, изнемогват в борбата с острата нужда и глада, би следвало да се мисли, че за вашето милосърдие, тъй широко разпространено от вас извън границите на родната страна, е тъкмо време да завърши по достоен начин у нас, в родината!... Но да не говорим вече за явната несправедливост и пълната безполезност на новия бил (закон)... И как мислите да въведете този бил? Можете ли да затворите цяло графство в затворите му?... Но какво са всичките тези мерки за обреченото на гладна смърт и отчаяно население? Нима умирацията от глад бедняк, който не се е изплашил от вашите щикове, ще се изплаши от вашите бесилки? Ако смъртта за него е облекчение – а очевидно това е единственото облекчение, което можете да му предложите, - може ли да бъде усмирен той със заплахи?“

Из реч на лорд Джордж Байрон в Камарата на лордовете по повод закона срещу разрушителите на машини от 1812 г.

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. В следствие на кои стопански и социални процеси се появяват т. нар. разрушители на машини?
2. От кои обществени слоеве произхождат те и в коя нова обществена група се включват?
3. Кое предизвиква недоволството и бунтовете на тези хора?
4. Защо лорд Байрон смята, че предложеният закон е безполезен?
5. Срещу кого и срещу какво е насочена критиката на лорд Байрон?

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА УЧАСТИЕТО!

Ученик:..... Клас:.....

Училище..... град/село

ПОПЪЛВА СЕ ОТ КВЕСТОРИТЕ

НАЧАЛО НА ОЛИМПИАДАТА:ч. ИЗПИТНАТА РАБОТА Е ПРИЕТА В:.....ч.

.....
Име и фамилия на квестора приел работата

.....
подпис

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ОЦЕНИТЕЛИТЕ

ПЪРВИ ОЦЕНИТЕЛ:.....

Име и фамилия

подпис

брой точки

ВТОРИ ОЦЕНИТЕЛ: :.....

Име и фамилия

подпис

брой точки

ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ – (първи+втори)/2